Staronová vodní plocha naproti Slaníku

Návrat vody do krajiny, její zadržení, když zrovna je, a jak to udělat, to jsou otázky a s tím související a množící se názory, které bují jako příslovečné houby po dešti. Jen si vybrat. O to příjemnější je, když návštěvník krajiny narazí na vodní prvek, který byl, skoro zanikl a potom se vylíhl jako bájný pták Fénix. Něco takové by se dalo napsat o říčním chobotu naproti obce Slaník jako součásti území zvaného Pod Cestou. Zde se na přelomu roku 2018/ 2019 objevila nová říční tůň. Takřka v místech, kde byl říční chobot zaznamenaný v leteckém snímkování roku 1951. Fotografický snímek je dostupný pod odkazem https://kontaminace.cenia.cz/. Kdysi na konci minulého století zde postupným zazemňováním tento říční chobot zanikl. Nejdříve zmizela štěrková lavice přímo naproti obci Slaník pod hojným porostem netýkavky žlaznaté. Přitom se říční chobot začal zužovat a předělovat drobnými hrázkami z naplavenin, které přinesla velké voda, a dřevní hmoty z okolních keřů a stromů. Přispěla i hojná, ničím neregulovaná ruderální vegetace, a tak jsem v roce 2015 na místě největší tůně, postupně již samojediné, zaznamenal jen podmáčený pozemek s porostem vrby a olše. Z původního chobotu pak zbyla jen strouha s trochou vody. Konec vodní plochy se zdál již neodvratný. Až letošní leden pro mě byl překvapením. Z obce Slaníku jsem jednoho slunného dne pozoroval třpyt vodní plochy a zamyslel se nad příležitostí něco se o tamní krajině dozvědět.

27. 3. 2015 – před revitalizaci

Vznik staronové vodní plochy znamená pro přírodomilce příležitost sledovat, jak a co se bude na daném místě dít. Často tak blízko domova mnoho příležitostí není. A tak jsem se rozhodl tuto příležitost nepromarnit a nově vzniklou lokalitu navštěvovat.

První, co mě upoutalo, byly vrásy na březích této říční tůně. Znamenaly, že tůň v době velké vody napomůže zvětšení jímací schopnost krajiny. Odhadem na základě mapových podkladů by se dalo napsat o nově vzniklé vodní ploše o velikosti jednoho hektaru. Druhou věcí bylo nesourodé podloží. V některých místech písek, jíl a zemina, jinde štěrk. Revitalizaci dále provázelo silné odstranění původních dřevin. Většinou zastoupených vrbou křehkou a olší lepkavou. Několik vrb zůstalo v prostoru mezi chobotem a řekou. Olše a případně jiné dřeviny tvoří pás mezi chobotem a loukou směrem jižním. Břehy zbavené

7. 4. 2019 – po revitalizaci

vegetace, včetně travního porostu začala v březnu osidlovat psárka luční a objevily se též malé rostliny netýkavky žláznaté. Vodní sloupec byl zatím bez vodních rostlin s jemným porostem řas. To vše počátkem dubna.

Při provedení tří odběrů vodních vzorků jsem zjistil převážně přítomnost buchanek, sporadicky perlooček a občasný byl také výskyt lasturnatek do velikosti 1 mm. Nalezeny byly též kukly komára pisklavého, červené larvy pakomára a pohyblivé larvy jepic.

Samotný břeh osídlily hojně vlaštovky obecné a jiřičky obecné, které si zde sbíraly vyjma potravy také materiál na stavbu hnízd. Očekával jsem zde také zástupce bahňáků. A skutečně jsem na jižním břehu chobotu pozoroval pár kulíků říčních. Vodní plochu vyjma kachen divokých osídlili též morčáci velcí.

Z ne příliš zřetelných stop by se dalo usuzovat na vydru říční a k nové vodní ploše chodí uhasit žízeň také srnčí zvěř. Stejně tak sem chodí na lov volavky popelavé.

Okolní dřeviny stále osidlují zástupci drobného zpěvného ptactva. Staré stromy hostí strakapouda velkého.

Zdá se, že nový zásah do krajiny svou změnou přinese opět něco nového a v přírodním duchu. V každém případě se zde otvírá pro pozorné oči příležitost něco se naučit. Např. už jen na tom, jak rychle osídlí holinu břehu chobotu traviny a zmiňovaná netýkavka žláznatá. Zda sem prolne křídlatka, jestli si říční tůň zachová a rozhojní drobnou korýší faunu nebo bude osídlena rybí osádkou. A jak rychle budou změny v osídlování pokračovat. Příležitost se naskytla, nyní jde jen o to ji nepromarnit.

Perloočka

Buchanka

Komár – líhnutí

Kukla komára